

rediguje Jan Jindřich

1

STŘÍBRNÝ VÍTR

básnická revue 36

Praha 20. 12. 1953.

Fráňa Š r á m e k

P Í S E C K Á

/ Při 150letém jubileu píseckého gymnasia /

Po řece Otavě za vorem vor
v jarech a létech odplouvaly,
mífely v dálku, zrozenci hor,
a my se za nimi dívávali.

Za vorem vor a po šiku šik
my odtud do světa odcházeli,
zapadal, Otavo, Tvých jezů vzlyk,
my jej však do srdcí uzavřeli.

Moh' život hřímati, stohlasý sbor,
hlas jeden věrný neumlčel,
kdy se mi zachce jen : pluje zas vor,
jez noční hude do harf a cell.

A za hlasem věrným, šumot a shon,
vzpomínky v průvod se přidávají
a je to Písek, je to zas on,
fanfáry s věže vyhrávají.

S T Ř Í B R N Ý V Í T R

Fanfáry s věže, jak hrávaly dřív
vstříc prvním májům do jitřních par,
zní vítr stříbrný jak zníval dřív
a slibuje dar, života dar.

Stříbrný větře, blažený kout
kdes první vlajkou třepotně dul,
a vlajky až splíhnou, přestanou dout
i tehdy díky ! že jsi nám dul.

A tehdy znovu : blažený kout
a z něho do světa tolik je cest -
z jar našich nebe nad ním dnes pnout,
to by tu v noci napadlo hvězd.

A nám, přátelé, nezbyvá, než pospíchat co nám nohy, lépe řečeno křídla stačí, o závod se stříbrným větrem. Nikdy nebude dost brzo ani dost pozdě k tomu, abychom se celou svou duší zaposlouchali do jeho svištění okolo uší, abychom se s ním rozběhli na jare hezky s kopce dolů a potom cestou vroubenou rozkvetlými stromy, abychom hvízdali, zpívali a jásali ve stejné tónině jako on, abychom si s ním do samého umdlení hráli na honičku v jarním březovém hájku, kde bílé panenské břízy by se jen cudně usmívaly naší hře. Musíme plně přijmout všechno to štěstí, jež nám stříbrný vítr přináší s sebou, sám letící z neznáma do neznáma, od modravých hor k modravým horám. Doufejme, že dlouhou, dlouhou dobu s ním udržíme tempo a že vypijeme až do dna džbán čerstvého, studeného mléka, jež nám podává naše mládí !

Kdybychom člověku, jenž by nebyl zasvěcen do problémů šestatřicátnického života, oznámili, že sotva vyšla čtyři čísla jednoho časopisu, už zakládáme časopis druhý, dost možná, že by měl jisté pochyby o tom, zda si z něho neděláme dobrý den. A nutnost tohoto činu

by si uvědomil teprve tehdy, až bychom mu podali bližší vysvětlení.

Ve 3.-4. čísle našich Rozhovorů jsme došli k poznatku, že je nutno trochu zreformovat jejich linii. Rozhovory mají být především rozhovory a nikoliv almanach básnické činnosti. Redakce byla zasy-pávána básnickými příspěvky, které v zájmu uchování charakteru časopisu nemohla již otiskovat. Přesto však by bylo těchto básní škoda, naopak, cítíme potřebu vzájemně znát své básně, poznávat je, kritisovat. Hledali jsme nějaký ventil, jímž bychom čas od času vypustili poesii naplněnou redakční schránku. Holým nesmyslem by však bylo vypouštět obsah ventilem na ulici, a přišel proto právě včas plán nádržky, do níž by šlo tu na Rozhovory až moc pestrobarevnou tekutinu šestatřicátnické poesie zachycovat a dávat jí možnost uplatnění, jehož zasluhuje. Tak nějak vznikla naše básnická revue " Stříbrný vítr ".

Co je jejím cílem? Dávat pokud možno co nejširší a objektivní obraz o básnické činnosti šestatřicátníků i příspěvovatelů. Cílem je všeobecný přehled o naší tvorbě, je proto jasné, že utrpí kvalita pro kvantitu. Sedou se básně /pokud to lze nějak objektivně měřit/ vyzrálé, dobré, hodnotné, vedle básní nesoucích všechny znaky začátku a nedokonalosti. Tomu se však nebudeme vyhýbat a bránit. Naopak budeme usilovat o vzájemnou komparasi básní, zkušenější budou radit začínajícím, tedy důležitou slávkou naší revue bude také podrobná kritika veršů. Pokud se kritické polemiky rozrostou do otázek obecnějších /na př. theoreticky-estetických/, lze je ~~maxim~~ přenést do Rozhovorů, v nichž jinak počet básní bude omezen na skutečné minimum.

Redakce doufá, že každý básnící člen 36 i Kp z Brna i Prahy bude ji hojně obsílat svými verši a také / a to je neméně důležité/ kritickými připomínkami. Revue bude vycházet nepravidelně, vyjde vždy, až se sejde dostatečný počet příspěvků. Doufáme také, že nalezneme správný poměr našeho časopisu filosoficko-polemického k naší básnické revui.

A podaří-li se realizovat představu, již máme o budoucím časopise, pak není pochyb o tom, že revue bude cenným pomoc-níkem každého z nás, kdo zkoušíme své štěstí s musami. A protože věříme, že hlavním jednotícím znakem jinak různorodé a pestré poesie, otiskované v tomto časopise bude novost a mládí, nabude také pravého smyslu zavazující název " Stříbrný vítr ".

REDAKCE

-1500-

Máš-li co říci
napiš to na pohlednici
a pošli tomu kdo má srdce rozbušené
Pošli to třeba mně

Když máš co říci
nepiš to na pohlednici
Lidé jsou zlí
Lidé by přečetli co jsi psal
pošlapali by ideal

Máš-li co říci
napiš to na pohlednici
a pošli třeba mně
kteřý má srdce roztoužené.

/ 36 Praha /

KDYŽ RÁNO

první bota zavrže
pod okny na ulici

Když ráno

mlékařka v údivu zůstane stát

Když ráno

dělníci z nočních směn
bledých tváří otevřou široce oči
nad svými kruhy

Když ráno

průvodčí zapomenou štípat lístky

Když ráno

se telefonní dráty
počnou bzučivě chlubit
svou novou čepicí

Když ráno

muž z Masny zadupe významně
na prahu svého krámku

Když ráno

jeden po druhém si znovu pohlížíme střechy

Když ráno

se poodhrnou záclony
a staří pronášejí pranostiky

VÁCLAV HAVEL :

ZLAŤÁKY VÍRY mého jara
se po kaštanových alejích rozkutálely
a rozptýlily v mlžných parách

Alejí moje plakala k zemi
červené a žluté a zrzavé kuličky
jež na cestě dělaly sněmy

Hromady spadlého listí
předvádějí zběsilé vířivé tance
ty můžeš v knize osudů čísti

U osamělé lavičky
leží v rozsypaných peřinách
dva kaštany a jeden starý klíč

Docela rezavý klíč

Je to klíč od malé kované skřínky
jež skrývá v sobě červenožluté posly
nových monstrancí lásky

Zlaťáky víry mého jara
se slétly jak poslušné děti
do skřínky mého srdce

Ve jménu krásy podzimního listí

KDYŽ RÁNO

se lidé předhánějí
ve vědomostech o počasí

Když ráno

hlas maminky vyžene rychle
jinak ospalé nohy k oknům

Když ráno

modrá se nehlučně mění v bílou
a Praha zhasíná své žluté oči

Když ráno

si zapomenou koupit noviny
/ stejně bych je v tramvaji nečetl /

Když ráno

děti nevědí co by roupami dělaly
a čím by po sobě házely

Když ráno

každý sní svůj sen o něčem
a neví dobře o čem

Když ráno

mámy ve frontě mají pořád o čem štěbetat
a jsou k sobě družnější

Když ráno

se měkče stýská po postelí

Když ráno

vytáhneme ze skříně jiné boty
/ jež páchnou naftalinem /

Když ráno

se těšíme jak půjdeme z práce domů pěšky
a hezky si zavržem

Když ráno

počnou metaři posypávat ulice
žlutými drobečky / asi pro kosa /

Když ráno

je Praha najednou jakoby pětkrát
nebo desetkrát menší než kdy jindy

Tu najednou

no posuďte sami !-
i ten příšňák učitel matematiky
jenž nikdy k úsměvu nezkriví
svou geometrickou tvář

tak trochu zazáří

a v rychlosti si zapomene
uvázat přesně kravatu !

Nevíte

prosím vás

proč ?

JAN JINDŘICH :

Kontrast.

Kroky jdou ulicí.
Ozvěna buší na otazníky domů
v nichž vládne melancholie
a krysy ve sklepích
kde světélkující plíseň
mi připomíná Fausta
velkého mága a myslitele
zatím co na protější stráni
umírá listí
Sinavý přízrak oblohy
vrací nám ztracené myšlenky
Touha po ustrnutí
v nás počíná kolovat
jako sny které milujeme
a kterých se bojíme
protože jsou příliš krásné
ale příliš strašné
Vzduch se chvěje a mátožně proudí
nad hřbitovem města
kde lidé se rodí v bolestech
a křik matek stává se materií
zatím co lidé se baví
u přijímače
aby vyposlechli zprávy
o křečích světa

A proto jsem pochopil
velikost slunce
a jasných myšlenek lidí
kteří je milují
Odešel jsem domů
aby mě chraptivý amplion připomenul
že jsem člověk
který má raději slunce
i když je za mraky
v nichž lidé umírají
protože tomu chtějí
básníci choťobných myšlenek
kteří jsou stíny Nikoho - Ničeho
a umírají sami.
Proto ulice oživila
a tmou leží světlo
veselý paprsek
a lidé jdou domů z práce.

Jednou .

Noc mlčky, něžně rozsvítila svíce.
Měsíc se šplhal na střechu katedrály
a mlhovité postavy snad přicházely z dálí
aby nám živým - živým zvěstovaly
velebnost mlhovin a planetárních sfér.

My poslouchali mlčky, se zamženými zraky.
 Každý z nás všechno slyšet chtěl
 každý z nás v sobě touhu měl -
 tu náhle letěl bombardér
 nad bílými, tak běloučkými mraky.

/Kp Praha/

KORED :

Fantom dopisu

/ památce Jiřího Ortena/

Psal jsem Vám leccos, moje drahá paní
 ve verších vroucně zurčivých.
 Nešlo mi o víc, než o vzpomínání.
 Chtěl jsem se jenom skrýti v nich
 před světem, před hrůzou, před smrtí nevolností,
 před tíhou bolesti a nemilostných hran,
 před mrazem řezavým, bodavým do mé kosti,
 před strachem o život, jenž fičí ze všech stran.
 Chápala jste mne, moje drahá paní,
 že city k Vám bylo mé poslední ?
 Vše ztratíme. Však zbude umírání ;
 a co teď činit mám po řadu dlouhých dní ?

Obleva.

Až jaro zase zavoní
v ulicích plných sněhů
já vyjedu si na koni
a pobídnu ho k běhu.

Snad bude to kůň na pouti,
snad opravdický, živý,
a snad mě trochu zarmoutí,
že lidé se mi diví.

Nedivte se lidé mi,
vždyť žijeme jen jednou.
Ať pro ty chvíle na zemi
se city naše zvednou !

/ 36 Praha /

PIPKA LANGROVÁ :

Nocturno

motto: ... a protože se styděli
za dojetí ve svých tvářích,
zhasili světla a naslouchali
potmě

Chopin zní křehkými úsměvy prostých tónů
a vidím v temnotě již nepronikne zrak
mou vůni fialek, přehradý loni z jara
Vrací se ke mně dnes má nostalgie stará,
usedá na okno jak okouzlený pták
Je to ta nálada. Přichází na dne sklonu.
Venku se rýsuje kontury cizích bytů,
a oken zářících, milenců za soumraku
okno jak světlý bod vede tu scenerii
v zšeřelém pokoji jsme dech svůj zatajili
tóny se hýbají jak křídla spících ptáků
vířice utichlou křehkost zmizelých citů.
Na okno zvedá a jako dech se snaží
má píseň podzimní a teskná nostalgie
V temnotě vytuším a poznám podle dechu
jenž tiše šeptá jen jak prosba o útěchu
že v srdcích totéž Vám tak jako mně teď žije
oči jež nevidím tmy na totéž se táží
Pod tíhou vteřiny skláníme všichni čela
a naše problémy jak bárka přeplouvají
pod vesly tónů řeku Léthé věčnou
Večer ji vypíjí. Vteřinu nekonečnou
v níž city rodí se a hned též umírají.

NA VAŠICH ŘASÁCH září kapka deště.
 No vážně deště. Kdepak, kdepak slzy !
 Vraťte se. Říkejte mi ještě. Že muži nepláčou
 Kdepak, jste muž a plakat ! Muži jen jdou
 a bez slz, i když odcházejí, ne, muži nepláčou
 je to jen kapka deště. Dnes, zítra, ano, zítra ještě
 Snad pozítří potkáte slunce. Dnes září déšť na Vaší řase.
 Miláčku věř - no vážně - déšť !

/ 36/6 /

JIŘÍ MÁDLÍK :

Stará stodola.

Ta stará stodola
 kde vzduch
 voní po seně
 a po ovoci
 Ta stará stodola
 kam v létě prší
 a dopadají sluneční polibky
 se dnes
 změnila v pevný hrad.
 Vždyť přišli sedláci
 na starý mlat
 a začali mozolnými dlaněmi
 v potu utloukat
 svou vlastní budoucnost.

JIRÍ NEKLAN :

Hlavou proti zdi .

Řekli mi hlavou zeď neprorazíš
slyšel jsem stromy růst a lidská srdce
slyšel jsem nářek svého vlastního
řekli mi hlavou zeď neprorazíš
abych žil šťasten a rád
- a zejména pro tvoje překrásné oči-
jdu
hlavou proti zdi

stále na jazyku mám
slovo člověk
obracím je sem a tam
a vyslovit nemohu

stále na jazyku mám slovo člověk
ale svého srdce se nedohmatám
i láska je tatam

S básněmi je to tak
nejprve ti vytře zrak
barevná ruleta
ředkvička
a ruleta

pak drobné a milé věci
slyšíš šumět les a vodu téci
potom člověk není už básníkem ale člověkem
srdce ho bolí a chce psát
a nemůže nikam natěsnat svou bolest flegmatickou a lidskou
píše slova šedivá ale rozdává je rád

píše slova šedivá a prostá
slova SRDCE ČLOVĚK LÁSKA
ta slova jako jan čarek těžká
a prostá jako Jiří Wolker
píše a nemůže jinak
píše jen epigon jen voják v řadě
v cizí uniformě na paradě
slova úsečná vojenská a
živá
pak už jen zpívá

řekli mi hlavou zeď neprorazíš
pro ten zpěv má milá pro ten zpěv nejvíce
jdu
HLAVOU PROTI ZDI

p*:

Hvězdička .

Když jsem Tě políbil,
víš, tenkrát po prvé,
zářivá hvězda na nebi vyšla.

Paprskem stříbrným,
jasným a třpytivým,
bouřlivých mraků jsi protáhla hráz,
hvězdičko na nebi,
jako lék kouzelný
v duši mé rozlil se hvězdný tvůj jas.

Když jsem Tě políbil,
víš, tenkrát po prvé,
hvězdička stříbrná stoupala na nebe.

Píseň o podzimní řece .

Kamenný val a zábradlí a řeka.
Dva kroky v mlze značí konec světa.
Plynové lucerny se ve tmě udusily,
z noci se slizké stíny narodily
a netopýřím křídlem temných sil
jim noční vítr tváře pohladil.

U nohou valu hluboká a kalná
 jak před věky tu řeka měří čas.
 O resignaci stáří příběh šedý
 znavený její vypravuje hlas.

Již dávno, velmi dávno prošly doby,
 kdy řeka divoká a plná zloby
 trhala hráze, mosty rozbíjela,
 smrt na vlnách se zemí projížděla,
 válečný pěly vzdorné vody zpěv,
 řeka se bouřila, byl strašný její hněv.

Tak prošla léta, století a věky
 a jiný řece vpečetily vzhľad.
 Zmizela bouřnost, prudkost, síla mládí
 i vzdor se ztratil v hekatombách let.

V dnešní je noci řeka lidem blíž.
 V podzimní noci píseň uslyšíš,
 zná klidná, tichá její melodie,
 melancholické tóny symfonie
 o tom, že řeka osud prožívá
 osudu lidí jenž se podobá.

/ Kp Praha /

J I Ř Í P A U K R T :

Mrtvému příteli

Za ten Tvůj úsměv plný luxusu
 Za všechny chvíle jež mi byly svaté
 Za onu vilu v městě bez vkusu
 Která mne dodnes svými okny mate

Za Tvoje vlasy jež už přešuměly
 Jak řeka která právě vysychá
 Za Tvoje ústa Řasy barvy včelí
 Za Tvoje ř když's říkal řeřicha

Za všechno Drahý přijmi moje díky
 Už nikdy nedotknu se vaší kliky
 Čas uzrál Padla hodiny

Za všechno přijmi trochu těch mých básní
 Teď přišla ta jež mi Tě ještě zkrásní
 A já jí pláči smuten do klína

Hle hvězdy už šly spát
 Záclona laškuje
 Vítr si obuje
 Mé slovo Mám tě rád

Hle hvězdy mlčí už
Mé slovo bylo nůž
 Jímž rozkrojil jsem tmou
 Div ruce neseptu
Teď teprv chtěl bych plakat
Proč Neptej se
 Prosím Tě usměj se
 Čas slyším zvolna kapat
Zatáhni záclonu
Ať neslyším ho již
 Tak teď už neslyším
 Zvuk toho klaxonu

36/6

POULINE :

Mandolína.

Bylo krásné poledne
časný podzim tenkrát byl
a lidé mlčky zacházeli do kantiny
a z vikýře, kde mladý chlapec žil
jsem zaslechla zvuk mandoliny
a teď vratký tón mě znova okouzлил
jak před lety.

Sedla jsem si na zídku obrostlou břečtanem
jak magnetickou silou k oknu přikována
a náhle pocítila jsem,
že moje stará, zacelená rána
začíná prudce bolet.
Kolem mě přešla žena
s děckem, s malinkou holčičkou,
která si nezodpovědně hrála
se zápalkami plnou krabičkou
a já jí záviděla
Tolik, moc, šíleně, to dítě bylo krásné
to dítě mělo život před sebou
můj chlapče v okně, já chci za Tebou,
pohledit Tvoje zlaté vlasy
pochytat vlnky ztracené krásy
okusit znova, co nepatří mi už
chci s Tebou žít, ač nejsi ještě muž,
chci Tě sevřít do svého náručí
chci Tě milovat a to mne umučí.
Vztahují ruce k tomu oknu,
chci vzhůru, vzhůru k tobě blíž
a umlkly již struny mandolíny
ty světly chlapče, ty mě neslyšíš ?
Pak náhle projela jsem prsty svoje vlasy
a několik šedivých zůstalo mi v ruce
a svěží děvče neslo zlaté klasy
a smálo se a smálo tak horoucně a prudce

já jsem viděla do klína padat listy
 a byla jsem již celá zasypána
 to děvče vešlo do domu, kde světlý chlapec žil
 a vyšlo odtud brzo zrána
 a já tam proseděla celou noc a děn
 a smířovala jsem se se svým osudem
 a pak jsem vstala, sesypala listí s klína
 a ve vikýři se rozezvučela kouzelná mandolína.

Tanečnice.

Zahaleny, s dřbáň na vodu
 šly tanečnice v němém průvodu
 šly lehce jako vonný dech
 zašlapovaly jemný mech.

Tak viděl také tanečnici Degas,
 když právě opona se v rytmu zvedá
 a drobnými krůčky přejde vzdušný sen
 a malé krupky bijí do oken.

Zkouší se, malá ~~noha~~ se k pirouettě zvedá
 má malá dívenko, jak jsi bleďá !
 Je to snad Tvoje první úloha
 snad hledáš útočiště někde u Boha,
 či snad si tolik důvěřuješ sama
 bude snad z Tebe jednou velká dáma

až vyrosteš z těch krátkých šatiček
z těch vzdušných, roztomilých sukniček
z těch botek, na které všichni šetřili,
táta, máma i bratr rozmilý.
Staneš se známá, hvězda objevená
z půvabu dítěte vzroste slavná žena,
jíž k nohám padají největší hlavy světa,
jež pro své umění zavrhla rozkoš léta.
Ty malá holčičko, jež obouváš si botku,
na půvabném obrázku Degase,
ty jednou poznáš, co je mítí úspěch,
když opona se stále, jednotvárně zvedá
a ty tančíš, tančíš, tančíš.

/ Kp Praha /

JAN JINDŘICH :

Několik slov na konec .

Přátelé, dočetli jste prvé číslo "Stříbrného větru", a zajisté si myslíte, že má mnoho chyb. Máte pravdu - a já je nechci omlouvat. Ovšem, považuji za nezbytné upozornit na několik skutečností, které předcházely vydání prvního čísla našeho časopisu. Redakční rada se sešla velmi pozdě vzhledem k datu vydání prvního čísla, a to ještě na velmi krátké schůzce, ve které pochopitelně nemohla provést naprosto správný a kritický výběr z došlých příspěvků. Domnívá-li se někdo z Vás, že jsme mu ukřivdili zařazením básně, která dle jeho mínění nebyla nejlepší ze zaslaných, má možná pravdu. Samozřejmě, že dalším číslům časopisu věnuje redakční rada mnohem větší péči. K tomu, aby mohla sestavit skutečně dobré číslo revue, je ovšem potřeba především vaší spolupráce v tom smyslu, že jí budete zasílat dobré, hodnotné básně. "Stříbrný vítr" není záležitostí jen redakční rady, ale Vás všech. Posílejte nám tolik příspěvků, abychom mohli s dobrým svědomím říci, že jsme vybrali skutečně nejlepší z dobrých. Pište čitelně, a posílejte své básně včas, t.j. pokud možno do 20. každého měsíce, aby "Stříbrný vítr" mohl vycházet pravidelně jednou měsíčně. Zásilky adresujte kterémukoliv členu 36 Praha.

Toto je snad vše, o čem se domnívám, že vám bylo nutno napsat. A nyní jen několik slov na konec. Odpusťte mi, budou-li se Vám zdát příliš pathetická.

Přátelé, volám slávu našemu mládí, naší touze po krásném a plném životě. Připíjím všem, kteří tak jako my naslouchají písni Stříbrného větru, volného tuláka léta i zimy, který buší na dveře našich srdcí tak neúprosně, že my stáváme se jeho bratry, a pak jako on letíme světem, abychom lidem tohoto světa zvěstovali poselství mládí, abychom jim dali krásu a sílu života který milujeme.

Buď zdrav Stříbrný větře !
Buď zdrav bratříčku ! My dva se již nerozejdeme.